

Leefstijl

Suzanne Hautvast

Zangeres Marianne Faithfull raakte aan het einde van de jaren zestig, zij was toen twintig, diep onder de indruk van het boek *Junky* van de Amerikaan William S. Burroughs (1914-1997). Burroughs beschrijft hierin hoe hoofdpersoon William Lee in de jaren dertig en veertig van de vorige eeuw op verschillende plaatsen in de Verenigde Staten deel uitmaakt van de drugscene. Na het lezen van dit boek wist Faithfull wat haar te doen stond: “I would become a junky....a junky on the street.”

Die uitspraak maakte nieuwsgierig. De eerste uitgave van *Junky* (1953) zorgde niet onmiddellijk voor veel ophef. Het boek verscheen als deel van een omnibus in een zeer goedkope uitgave, wat de zichtbaarheid niet ten goede gekomen zal zijn. Het heeft tot ver in de jaren zeventig geduurd voordat dit eerste boek van Burroughs aan populariteit won. Pas in 1977 was de tijd rijp voor een zelfstandig uitgave. Inmiddels kent het boek een vijftigjarige jubileumuitgave die nog steeds verkrijgbaar is. De omnibusuitgave is een ‘collectors item’ geworden.

Het autobiografische boek begint op het moment dat William Lee zich in de late jaren dertig in de achterbuurten van New York begeeft en daar voor het eerst in aanraking komt met heroïne en morfine. Een jachtig bestaan van gebruiken en afkicken volgt. Na New York gaat Lee achtereenvolgens naar het Federal Narcotics Hospital in Kentucky, naar Texas, New Orleans, Texas en ten slotte Mexico City. Het verhaal eindigt met een plan om naar Colombia te gaan, op zoek naar yage, een geestverruimend middel.

In een prachtige, nuchtere en tamelijk laconieke stijl doet Burroughs verslag van wat hij zelf ‘a way of life’

noemt. Burroughs was rond de dertig toen hij kennismaakte met drugs. Hij was afgestudeerd aan Harvard, ontslagen uit het Amerikaanse leger wegens psychische klachten en zonder doel voor ogen. Een financiële toelage van zijn ouders, door hem beschouwd als een ‘kaartje voor de vrijheid’, stelde hem in staat te doen en laten wat hij wilde. Hoewel bij ‘a way of life’ sprake lijkt te zijn van een doordachte keuze voor deze leefstijl, relativeert Burroughs dit zelf in zijn boek: ‘You become a narcotics addict because you do not have strong motivations in any other directions. Junk wins by default.’

Burroughs laat de lezer zien hoe het dagelijkse leven van een junk er uitziet: vele ontmoetingen met collega-junks, dealen, ziek zijn en op de hielen gezeten worden door de politie, belazeren en belazerd worden. Daarnaast beschrijft hij nauwgezet het effect van verschillende drugs. Morfine bijvoorbeeld ‘hits the backs of the legs first ... a spreading wave of relaxation slacking the muscles away from the bones ... like lying in warm salt water. I experienced a strong feeling of fear ... the shutting off of breath, the stopping of blood.’ Het gebruik van amfetamine maakte hem daarentegen openhartig en vrijgevig. Hij kreeg de neiging contact op te nemen met mensen die hij al in geen jaren meer had gezien, mensen die hij niet mocht en mensen die hem ook niet mochten. Ook de beschrijving van het gebruik van cocaïne is heel beeldend: ‘Coke is pure kick. It lifts you up, a mechanical lift that starts leaving you as soon as you feel it ... When you are shooting C, you shoot more M to level the C kick ... Without M, C makes you too nervous ...’

Deze nuchtere beschrijvingen maken het boek, dat slechts 150 pagina’s telt, zeer de moeite van het lezen waard maakt. Drugsgebruik is een feit, er wordt niet hysterisch over gedaan, maar het wordt ook niet verheerlijkt.

Suzanne Hautvast (✉)

S. Hautvast is trajectbegeleider bij De Rode Schakel, integrale hulpverlening aan prostituees te Utrecht. E-mail: shautvast@centrummaliebaan.nl.

J. Jongeleen (2006). *Over leven. Verhalen van een hulpverlener*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum. ISBN 90 313 4741 8, € 17,50

Jos Jongeleen werkt bij het Vangnetteam van de GGD in Rotterdam. Hij komt dagelijks in aanraking met daklozen, illegalen, verslaafden, mensen met psychische problemen, prostituees en kluizenaars. Hun leven is niet alleen maar doffe ellende, zo laat de schrijver zien. Er zijn ook mooie momenten: mensen die uit een diep dal komen en de kracht vinden om verder te gaan. Over deze mensen schrijft Jongeleen. *Over leven* biedt een kijkje in het leven van mensen bij wie velen liever afstand willen bewaren. Het boek draagt bij aan een beter begrip voor mensen in de marge van de samenleving en vormt een humaan betoog voor een betere zorg in onze samenleving.

H. Snijders (2006). *Interventies in behandelgroepen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum. ISBN 90 313 4800 7, € 15,50

Groepsbehandeling is een fascinerende therapievorm. Er gebeurt in een behandelgroep zoveel tegelijk dat een begeleider zich vaak afvraagt wat op verschillende momenten de juiste leiderschapsstijl is. Het uitgangspunt van dit boek is dat het bij de juiste keuze voor een interventiemethode essentieel is om te kunnen putten uit een waaier van mogelijke alternatieven. Pas dan kan een therapeut een groepsbehandeling ook op elk moment in de gewenste richting sturen. Er worden in dit boek interventies beschreven die deel uitmaken van drie modellen voor groepsbehandeling die veel in de GGZ voorkomen: groepsdynamische, gestructureerde en psycho-educatieve behandelgroepen.

Teleac-cursus voor probleemdrinkers

Onder de noemer *Minder drinken? Doe-het-zelf!* werkt Teleac/NOT samen met onder meer het Trimbos-instituut aan een televisiecursus voor probleemdrinkers. Het gaat om een vijfdelige programmaserie over zelfhulp bij vroege alcoholproblemen, die in het najaar van de 2006 zal worden uitgezonden. Het Trimbos-instituut zorgt voor de begeleidende website en een zelfhulpboek. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat

werken met zelfhulpboeken een effectieve methode is om alcoholgebruik te verminderen. Het eerste internationale effectonderzoek naar een zelfhulpinterventie via internet heeft tevens aangetoond dat werken met de in 2002 door het Trimbos-instituut ontwikkelde website voor probleemdrinkers (www.minderdrinken.nl) kosteneffectief is, tot een jaar na het begin.

H. Rigter (2006). *Cannabis. Preventie en behandeling bij jongeren*. Utrecht: Trimbos-instituut. ISBN 90 5253 542 6, € 18,00

Hasj en wiet (cannabis) zijn niet zo onschuldig als tot voor kort werd gedacht. Veel gebruikers komen niet in de problemen, maar bepaalde groepen jongeren wel, zeker bij veelvuldige consumptie. In Nederland valt er nog veel te verbeteren aan preventie en behandeling van cannabisproblematiek onder jongeren. Dit boek geeft een overzicht van de mogelijkheden voor preventie en behandeling. Conclusies: cannabisproblemen zijn niet met een enkele benadering in een enkele sector van jeugdhulpverlening op te lossen. Er zijn veelbelovende methoden voor preventie en behandeling, maar of ze echt werken moet vaak nog worden aangetoond, zeker in Nederland. Behalve een overzicht geeft het boek praktische adviezen voor instellingen en hulpverleners.

I. Strobl (2006). *'Es macht die Seele kaputt'. Junkiefrauen auf dem Strich*. Berlin: Orlanda. ISBN 3 936937 35 4, € 18,50

Strobl interviewde veertien aan heroïne verslaafde prostituees in Keulen, Hamburg en Frankfurt. Van drie vrouwen schrijft ze uitvoerige portretten die het eerste deel van het boek beslaan. De informatie van de andere vrouwen verwerkt ze in deel 2 ('Leben und Überleben'). In dit deel worden thema's besproken als jeugd, eerste keer gebruiken, de eerste klant, het gebruikersleven, moeder zijn en drugsgebruik en werken als prostituee. In deel 3 beschrijft ze de hulpverlening aan verslaafde prostituees in de drie steden. In Keulen is de enige legale tippelzone van Duitsland (naar Utrechts model), Frankfurt heeft ambulante hulpverlening/straatwerk en Hamburg kent de dagopvangprojecten Ragazza en Sperrgebiet voor jongere prostituees.